1846.

N° 53.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

DEZE COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 3,00; voor de buitensteden ƒ 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 29 OCTOBER.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 28 October.

Wij hebben in de twee laatste nummers van de verdienstelijke *Catholijke Nederlandsche Stemmen*, onder andere goed geschrevene stukken, er twee aangetroffen, waarop onze aandacht zich meer bijzonder heeft gevestigd, omdat zij een onderwerp behandelen, dat voor de Katholijken van Nederland van het grootste gewigt is!

Het is onzen Lezers welligt nog niet ontgaan, dat wij, bij den aanvang onzer taak in Amsterdam, een overzigt hebben gegeven van den toestand der Katholijken tusschen de politieke partijen, en daaruit aanleiding hebben genomen, om ons aan dezelve te onttrekken, ten einde ons vrij te behouden van allen invloed, die ons zoude willen bezigen tot een streven, dat tegen ons zoude kunnen worden gerigt.

Wij hebben de overtuiging, en wij hebben die breedvoerig ontwikkeld, dat de toestand der Katholijken van hen vordert, zich af te zonderen van elke partij, omdat geene haar waarborgen geeft, dat de bevordering van de wezenlijke volksbelangen, en de regten van grondwettige vrijheid het eenig doel van haar pogen is.

Wat de thans dominerende oligarchie heeft gedaan en nog doet ten behoeve van het volksgeluk en tot verwezenlijking der beginselen, welke de hoogste wet ten grondslag van onzen Staat heeft gelegd, dit zien wij dagelijks. Al wie de oogen werpt op hetgeen er in het land omgaat, heeft voor zich de sprekende bewijzen, dat de oligarchie gedurende hare overheersching van meer dan een vierde eeuw, vorst en volk heeft opgeofferd aan hare baatzucht. Na een deel van het rijk te hebben doen verliezen, niet slechts voor de kroon, maar ook voor de natie, heeft zij, bij den ondergang van het volksgeluk, nog tevens weten te voegen de ramp, die wij betreuren: algemeene ontevredenheid in het overgeblevene gedeelte van het vaderland.

Zouden wij ons bij haar kunnen aansluiten? Kan het antwoord anders dan ontkennend zijn?

De andere partij, die der hervorming, heeft zich niet beter doen kennen. Zeker zijn er onder hen mannen, gelijk er onder die van het *behoud* worden gevonden, welke zich het heil van het volk en de vrijheid van het constitutioneel leven tot éénig doelwit hebben gesteld.

Maar zijn allen, die zich als voorvechters van het volk, en als verdedigers der vrijheid opdoen, daadwerkelijk bezield met den geest, dien zij verkondigen? Als men geloof gaf aan betuigingen, zonder acht te slaan op daden, dan zoude misleiding mogelijk kunnen zijn. Wij hebben woorden zien bezigen als onbeduidende klanken, welke men zich geregtigd meent door daden te mogen logenstraffen, en er is bij ons het vermoeden moeten ontstaan, dat het bij velen, in plaats van ernst te zijn, niets meer is dan comedie, wanneer zij hoog opgeven van hunne vrijgevigheid en bezorgdheid voor het welzijn en de regten van het volk. Een nader onderzoek heeft ons vermoeden tot zekerheid gebragt, en genoodzaakt te verklaren, dat wij ons ook met de oppositie niet onvoorwaardelijk konden vereenigen.

Gewoon onze opinie met rondheid te uiten, hebben wij dit echter niet gedaan zonder eenige huivering, omdat wij in de katholijke pers alleen stonden.

Het is ons daarom bijzonder aangenaam geweest in de twee vermelde artikelen van de *Catholijke Nederlandsche Stemmen* hetzelfde denkbeeld ontwikkeld te vinden met eene schranderheid van doorzigt en talent, die wij hulde brengen. De verdienstelijke schrijver, die, rijp in jaren, dat is in ondervinding, veel heeft gezien, en aan zijn scherp oordeel getoetst, is allezins bevoegd, om van zich te zeggen:

»Wie alle de revolutien, die sedert het laatste vierde gedeelte der vorige eeuw hebben plaats gehad, beleefd, derzelver oorzaken, ontwikkeling en voltooijing gekend en van nabij gezien heeft, zal wel eenig regt hebben, om in sommige gebeurtenissen van onzen tijd de voorteekenen te zien van soortgelijke gebeurtenissen als die, waarvan hij zoo menigmaal getuige is geweest."

Inderdaad wij hebben alle reden, om aan de opinie van den Nestor der katholijke schrijvers waarde te hechten. Wij nemen daarom de vrijheid uit de beide artikelen eenige aanhalingen over te nemen.

In N°. 42 stelt hij de vraag: hoe moeten de Nederlandsche Katholijken zich gedragen bij mogelijk naderende botsingen? Bij de beantwoording dier vraag staat natuurlijk op den voorgrond, de gedragslijn der Katholijken jegens de oppositie. Hij bakent deze in duidelijke trekken af:

»Tot dusverre," zoo zeggen *de Stemmen*, "bestonden in *Nederland* wel onderscheidene partijen van misnoegden; maar zij misten een vereenigingspunt en waren diensvolgens niet gevaarlijk; er bestond wel oppositie; maar niet eene geregelde *oppositie-party*, die een en hetzelfde doel had en onder dezelfde leus en dezelfde banier de regering bestreed. Thans echter is men reeds zoo ver gekomen, dat het vereenigingspunt en de algemeene leus gevonden is. Zij is deze: *Herziening der Grondwet.*

»Kunnen en mogen de Nederlandsche Catholijken, hoe groot en gewigtig ook hunne redenen van misnoegen zijn, zich in gemoede, mede onder dat vaandel scharen?

»Wij willen aan niemand ons gevoelen opdringen; maar wij voor ons zijn van oordeel, dat de Nederlandsche Catholijken zich niet in gemoede kunnen of mogen scharen onder de thans opgeheven banier, in welke de leus: *grondwet-herziening* geschreven staat. — En waarom niet?

»Volstrekt niet omdat wij eene radikale verbetering onzer staatsregeling in den echt constitutionneelen zin, niet als hoogst wenschelijk beschouwen; daar wij gaarne erkennen, dat onze tegenwoordige Grondwet, dubbelzinnigheden, ongerijmdheden en gedrogtelijke bepalingen bevat; maar, wij komen er openlijk voor uit, omdat de meeste hoofden der oppositie, die zich waarschijnlijk, bij eene *afgedwongene* herziening der Grondwet, tot dat werk zouden opdringen, dagelijks bewijzen geven van schandelijke partijdigheid, onverlicht vooroordeel en haat tegen het Catholicismus, en diensvolgens eene door zulke mannen vervaardigde Constitutie of Grondwet ons meer dan waarschijnlijk, niet datgene zou toestaan en waarborgen, waaraan wij de meeste, volstrekte behoefte hebben; maar het veeleer te vreezen is, dat wij bij eene dusdanige herziening der Grondwet, als Catholijken, meer verliezen dan winnen zouden.

»Maar, vraagt mogelijk iemand: zijn dan alle Protestanten, die op de herziening der Grondwet aandringen, zoodanig; worden zij allen door schandelijke partijdigheid, onverlicht vooroordeel en haat tegen de Katholijke Kerk bezield?

»Verre zij het van ons, zoo iets te willen beweren. Wij kennen onder hen regtschapene mannen, die met ons erkennen, dat de grondslag van onze staatsregeling zijn moet: *vrijheid in alles en voor allen*; wat ook de leus was van den edelen, zijnen voortreffelijken vriend Leopold van Sasse van Ysselt maar al te spoedig in het graf gevolgden Graaf van Rechteren; in wiens vertrouwelijke briefwisseling wij ons eenigen tijd hebben mogen verheugen; maar dat vele Protestanten, die, hetzij den toon geven of geven willen, de denkbeelden aankleven, welke wij hierboven uit de *Arnhemsche Courant* hebben opgegeven, dit is eene waarheid, die door niemand kan geloochend worden.

»De Nederlandsche Katholijken hebben niet vergeten wat in de Tweede Kamer is voorgevallen, toen het voorstel was gedaan geworden om eenige kleine Waalsche gemeenten op te heffen: zij hebben niet vergeten, dat alstoen een der meest liberale leden dier Kamer de groote vraagbaak der oppositie, vergetende, dat hij daar sprak, niet als *Protestant*, maar als Vertegenwoordiger van het geheele Nederlandsche volk, dat grootendeels ook uit Katholijken bestaat; als een argument om die gemeenten te behouden verzekerde, dat de Waalsche gemeenten voordeelig aan de reformatie hier te lande zijn geweest?

»Nu spreekt het immers van zelve dat menschen, die zoo denken, hun standpunt, den tijd waarin wij leven, en de behoeften, niet van een gedeelte des volks, maar van de geheele natie, zoo geheel uit het oog verliezen, bij eene herziening der Grondwet, hemel en aarde zouden bewegen om onze Staatsregeling te herzien, te wijzigen en te veranderen in Protestantschen zin en geest; en dat juist datgene, waaraan wij als Katholijken de grootste behoefte hebben: vrijheid van godsdienst en onderwijs en onafhankelijkheid der Kerk van den Staat, daarin te vergeefs zou worden gezocht.

»Het zijn die vrijheden, het is die onafhankelijkheid, die wij als Katholijke burgers van een vrij constitutioneel land verlangen en vorderen; niet alleen voor ons zelven, maar voor allen!"

De geachte schrijver heeft het daarbij niet gelaten, in zijn volgend nummer is hij op de zaak teruggekomen. Ter gelegenheid der vervolging van den heer van Hulst uit hij eenige nuttige denkbeelden over de vrijheid der drukpers, en vindt een geleidelijken overgang, om op de zaak, in zijn vorig nummer behandeld, terug te komen, en die met vernieuwde kracht en duidelijkheid uiteen te zetten.

»Hoe kan men, zegt hij, met eenige redelijkheid verlangen, hoe zich met mogelijkheid verbeelden, dat de Katholijken zich ooit kunnen, zullen of mogen aansluiten bij dezulken, die meer dan eens getoond hebben, dat zij, bij alle hunne voorgewende vrijheidsliefde, hunne katholijke landgenooten van de vrijheden, die hen bij de bestaande Grondwet worden toegekend, zouden willen berooven als het in hunne magt ware. Kan men zich inbeelden, dat zij zouden medewerken met eene partij, wier orgaan het Nederlandsche volk eene flagrante leugen voorspiegelt, als hadde Nederland zijnen vroegeren roem en bloei aan het Protestantismus te danken..... En dan uitroept: »*dat men het niet vergete en zorge, dat het niet vergeten worde!*" Eene partij, die beweert, dat het Protestantismus de ware grondslag van alle vrijheid is, en dat aan de Katholijken blinde gehoorzaamheid wordt voorgeschreven..... En welke partij daardoor toont, dat zij, zoo al niet een *predominerend*, dan toch een *prééminent* Protestantismus voor het vaderland zou verlangen; eene partij, die, toen de groote levenskwestie der vrijheid van onderwijs, eenige jaren geleden het onderwerp eener discussie der periodieke pers was, heeft bewezen, dat zij die vrijheid, op de heiligste vaderregten gegrond, miskent en er bang voor is; eene partij, van welke sommige organen met de *Staats-Courant*, de *Opregte Haarlemsche Courant*, enz., wedijveren in het overnemen van allerlei valsche buitenlandsche berigten en geruchten, die geen ander doel hebben, dan om het Katholicismus hatelijk, verachtelijk of bespottelijk te maken.....!

»Neen! met eene dusdanige partij of partijen kunnen, zullen of mogen de Katholijken geene gemeenschappelijke zaak maken! Alleen zij, wier devies is: *vrijheid voor allen en in alles*, en die tot het verwerven daarvan, den weg der constitutionaliteit en bezadigdheid betredende, niet anders dan legale middelen bezigen willen, kunnen aanspraak op onze medewerking maken."

Dit zij genoeg, om onze lezers, die de *Catholijke Nederlandsche Stemmen* niet bezitten, en wij wenschen, dat zij weinigen zijn, te doen zien, dat zij

het omtrent dit gewigtig punt met ons eens zijn. Er blijven ons nog over de *Noord-Brabander* en het *Journal du Limbourg*, die eene andere gedragslijn volgen. Wij hopen, dat ook de eerste zich weldra bij ons zal aansluiten. Wat het tweede aangaat, zijn gang is te onbesuisd en te ondoordacht, om te kunnen berekenen, wat het doen zal. Maar daaraan is minder gelegen, omdat zijn invloed op de Katholijken, als het dien heeft, teregt gering is.

Wij eindigen met de *Catholijke Nederlandsche Stemmen* hartelijk geluk te wenschen en dank te zeggen voor de poging, die zij hebben gedaan, om de pers en de Katholijken te vereenigen op het terrein, dat wij hebben aangewezen. Éénheid is meer dan ooit noodzakelijk geworden. De artikelen van de *C. N. Stemmen* zullen daartoe veel bijdragen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van 27 October.

Opening ten 11 ure. — Ingekomen eene Koninklijke boodschap, toezendende het door de Algemeene Rekenkamer, ingevolge art. 14 van haar reglement opgemaakte verslag, behelzende het resultaat harer werkzaamheden over 1845.

Eenige ingekomen verzoekschriften worden aan de daartoe bestemde commissie verwezen.

Het ontwerp-adres der Staten-Generaal, in antwoord op de Troonrede, luidt aldus:

Sire!

§ 1. Bij de opening der tegenwoordige zitting van de Staten-Generaal, hebben de Vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk van Uwe Majesteit mogen vernemen, dat de betrekkingen met de andere Mogendheden zich door goede verstandhouding kenmerken.

Het welzijn des Vaderlands vordert, dat aan het onderhouden en bevestigen dier betrekkingen eene bijzondere zorg worde toegewijd, opdat het zijne verschillende belangen bevorderd, zijne waardigheid gehandhaafd en zijne regten geëerbiedigd moge zien.

§ 2. Wij koesteren de hoop, dat in de uitkomst der onderhandelingen, met Rusland gevoerd, een waarborg gelegen zal zijn voor de belangen der zoo aanzienlijke Nederlandsche scheepvaart op dat Keizerrijk; terwijl wij in het aangaan eener overeenkomst met Frankrijk, tot opheffing van scheepvaartregten op den Rijn eene doelmatige poging meenen te mogen zien, ter verkrijging eener algemeene vrijstelling van dien voornamen handelsweg.

§ 3. Met genoegen hebben wij vernomen, dat de moeijelijkheden, welke onze handel met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika heeft ondervonden, door de zware regten, aldaar op het voornaamste onzer koloniale voortbrengselen gelegd, op de meest wenschelijke wijs zijn opgeheven.

§ 4. Ten opzigte van het onlangs met België gesloten traktaat van handel en scheepvaart, meenen wij den wensch te moeten uiten, dat hetzelve in de uitkomst moge blijken goede vruchten voor onzen handel, onze nijverheid en voor onze overzeesche bezittingen op te leveren.

§ 5. Mogt eerlang het tijdstip dáár zijn, waarop een vrijer handelsverkeer de hulp zal kunnen doen ontberen, welke tot dusverre in het sluiten van traktaten van handel- en scheepvaart werd gezocht.

§ 6. Wij hopen dat de nieuwe oogst in onze kolonien de misgewassen, welke aldaar hebben plaats gehad, mogen vergoeden.

§ 7. Die bezittingen zijn voor ons van het hoogste belang; wij stellen er prijs op, dat niets worde verzuimd wat strekken kan om haren inwendigen toestand te verbeteren, hare betrekkingen tot het moederland in goede verhouding te brengen, en het onschatbaar bezit derzelve voor Nederland ongeschonden te bewaren.

§ 8. Het heeft ons daarom verheugd, dat, ten opzigte van het eiland Bali, de beleediging onzer vlag en de schending der traktaten niet lijdelijk zijn aangezien, maar het miskend gezag hersteld is en tevens de belangen van scheepvaart en handel zijn verzekerd. Aan de krijgsmagt, zoo te lande als ter zee, welke tot die uitkomst op eene zoo roemrijke wijs heeft medegewerkt, brengen wij gaarne onze hulde en onzen dank.

§ 9. Aangenaam was het ons te vernemen, dat beide deelen der krijgsmagt, bij voortduring, aanspraak mogen maken op Uwer Majesteits goedkeuring.

§ 10. De versterking van ons zeewezen, als eene wenschelijke zaak blijvende beschouwen, hebben wij met genoegen vernomen, dat ter bereiking van dat doel de aanbouw van stoom-oorlogschepen het onderwerp van overwegingen uitmaakt. Mogen die overwegingen, met inspanning voortgezet, eerlang in verhouding met den toestand tot 's lands geldmiddelen, eene uitbreiding onzer zeemagt naar vaste beginselen ten gevolge hebben.

§ 11. Het binnenlandsch bestuur, aan welks ordelijken en regelmatigen gang voor het welzijn der ingezetenen zoo veel gelegen is, heeft het lang aan een blijvend hoofd ontbroken; Uwe Majesteit heeft onlangs daarin voorzien Wij koesteren den wensch, dat, met een' helderen blik, in de wezenlijke behoefte van onzen tijd, al datgene tot stand moge worden gebragt, wat dienen kan, om dezelve te bevredigen.

§ 12. Met die behoeften staat de verbetering onzer staats-instellingen in het naauwste verband. Wij herhalen de meening en de gevoelens, te dien opzigte vroeger geuit, ons verzekerd houdende, dat, wanneer de overtuiging der noodzakelijkheid eener herziening der Grondwet bij Uwe Majesteit zal gevestigd zijn, Hoogstdezelve met vertrouwen in de bedoelingen der Vertegenwoordigers des Volks de vereischte voorstellen aan onze overwegingen zal onderwerpen.

§ 13 Eene ernstige zorg voor de verbetering van het onderwijs op prijs stellende, blijven wij bereid, om, ter bereiking van dat doel, met Uwe Majesteit mede te werken, opdat nopens den staat van hetzelve, even als van de beoefening van wetenschappen en kunsten, steeds een gunstig getuigenis moge kunnen gegeven worden.

§ 14. Wij wenschen, dat bij voortduring, ten opzigte van handel en scheepvaart en verdere ondernemingen van nijverheid meerder levendigheid moge opgewekt worden, en dat de toenemende uitvoer van sommige onzer voortbrengselen voor onzen landbouw en handel gunstige uitkomsten moge opleveren. Ter bevordering van de belangen van onzen handel en van onze nijverheid, zal de herziening van de algemeene wet op de heffing van de regten van in-, uit- en doorvoer veel kunnen toebrengen. Andermaal meenen wij de verwachting te mogen doen kennen, dat spoedig een voorstel dienaangaande aan onze beoordeeling zal onderworpen worden.

§ 15. Dankbaar erkennen wij, dat de rampen, welke het misgewas van een der voornaamste voedingsmiddelen had kunnen te weeg brengen, boven verwachting zijn gelenigd, en dat daartoe ook de liefdadigheid der Nederlandsche Natie in ruime mate heeft medegewerkt.

§ 16. Wij zijn bereid, de bestendiging dier wettelijke bepalingen, tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen, in dadelijke en ernstige overweging te nemen.

§ 17. Het was ons aangenaam te vernemen, dat de verschillende, thans tot volkomen uitvoering gebragte maatregelen tot herstel van 's Rijks geldmiddelen, aan de verwachting hebben beantwoord of die zelfs hebben overtroffen.

§ 18. Wij wenschen dat eene gepaste spaarzaamheid, gepaard met eene doelmatige aanwending van 's lands gelden, den terugkeer van vroegere ongelegenheid mogen voorkomen. Wij zijn overtuigd, dat daartoe veel kan bijdragen het daarstellen van wettelijke voorschriften, ter bevestiging van orde en vereenvoudiging in het geldelijk beheer, hoedanige door Uwe Majesteit aan ons voor de tegenwoordige zitting zijn toegezegd. Aan het onderzoek der begrootingen en der wetten op de middelen voor het aanstaande tweejarig tijdvak zullen wij de meeste oplettendheid wijden.

§ 19. Met belangstelling zullen wij de wettelijke bepalingen overwegen, welke nog worden gevorderd om ons muntstelsel op hechte grondslagen te doen rusten, opdat weldra de verbetering van het muntwezen, aan welke Nederland zulk eene groote behoefte had, moge kunnen gezegd worden tot stand te zijn gebragt.

§ 20. De ontwerpen van wet, bevattende het geheele wetboek van strafregt, zullen door ons worden overwogen met al die zorg, welke het aangelegen onderwerp verdient. Bij de aankondiging dier voordragten, zou het ons aangenaam zijn geweest, tevens de toezegging te hebben erlangd, dat weldra door Uwe Majesteit aan ons voorstellen zouden worden gedaan, tot herziening der militaire wetboeken en het daarstellen van eenige wijzigingen in het wetboek van strafvordering.

§ 21. Betreffende het binnenlandsche bestuur, mitsgaders het te geven gevolg aan art. 6 der grondwet, mogen wij binnen zekeren tijd van Uwe Majesteit wets-ontwerpen ter overweging te gemoet zien. Even als ten verleden jare zullen wij de voorstellen, betrekkelijk die onderwerpen, met naauwgezetheid onderzoeken,

§ 22. Aan de overige wets-ontwerpen, die onze vergadering zullen kunnen bezig houden, zal door ons de vereischte aandacht worden toegewijd.

§ 23. Bij onze gewigtigen arbeid zullen wij met Uwe Majesteit slechts één doel voor oogen hebben, het waarachtig welzijn van het Vaderland. Dat daartoe de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal in ruime mate bevorderlijk zij, schenke de Allerhoogste

---

De beraadslagingen over het Ontwerp-Adres worden geopend, en wel in de eerste plaats over de algemeene strekking van hetzelve. Alvorens daartoe over te gaan, heeft de heer van Goltstein het voorstel gedaan en hetzelve in het breede gemotiveerd. om de beraadslaging tot morgen te verdagen, en den minister bepaaldelijk uit te noodigen, om alsdan ter vergadering tegenwoordig te zijn, ten einde bij het opwerpen van bedenkingen, de noodige inlichtingen te kunnen geven.

Na daarin ondersteund door de heeren Luzac, Schooneveld en Kempenaer, en beantwoord te zijn door den heer van Twist, wordt het voorstel in omvraag gebragt en verworpen met 34 tegen 13 stemmen.

Voor het voorstel hebben gestemd de heeren: Kniphorst, Hofman, van Goltstein, Verwey-Mejan, de Backer, Anemaet, Heloma, Luzac, de Kempenaer, van Rosenthal, Schooneveld, Storm en van Rijckevorsel.

Mitsdien is overgegaan tot de beraadslaging over de algemeene strekking van het ontwerp-adres, hetwelk wordt voorgelezen (zie hier boven).

Over die algemeene strekking en als zich daarmede niet kunnende vereenigen, spreken de heeren: van Goltstein, Schooneveld, de Kempenaer, Verwey-Mejan en Luzac. Daarbij wordt het punt ter sprake gebragt, dat de troonrede moet gehouden worden voor het werk der ministers.

Nadat de heeren van Panhuys en van Twist, leden der commissie, het standpunt der Kamer en der commissie hebben uiteengezet met betrekking tot de adressen van antwoord, en de gemaakte bedenkingen hebben toegelicht, is de algemeene strekking van het adres van antwoord *aangenomen* met 37 tegen 10 stemmen.

Tegen hebben gestemd, de heeren: de Kempenaer, van Rosenthal, Storm, Kniphorst, Hoffman, van Goltstein, Verwey-Mejan, Kien, Anemaet en Luzac.

Alsnu worden de beraadslagingen geopend over de onderscheidene paragrafen van het ontwerp-adres.

§ 1, 2 en 3 werden achtervolgelijk, zonder beraadslaging of hoofdelijke stemming *aangenomen*.

Over § 4 zal de heer van Rijckevorsel gelegenheid hebben, om zijn gevoelen uit te brengen, bij gelegenheid van het verslag der commissie, aan welke het traktaat met België is in handen gesteld.

De heer Hoffman spreekt eene zeer uitvoerige rede tegen gemeld traktaat uit. Er werd door hem een amendement voorgesteld, om de geheele periode in de Troonrede, betrekkelijk het traktaat met België, geheel onbeantwoord te laten. Spreker werd daarin ondersteund door den heer van Rosenthal; de heer de Man herinnert aan het standpunt der commissie. Het amendement werd evenwel verworpen met 32 tegen 15 stemmen.

Voor het amendement hebben gestemd de heeren: de Bakker, Sasse van Ysselt, Anemaet, van Heloma. Luzac, Romme, Kempenaer, Rosenthal, Schooneveld, Storm, de Monchy, Kniphorst; Hofman, van Goltstein en Verwey-Mejan. Daarop wordt de 4de paragraaf-zelve zonder stemming goedgekeurd.

Op par. 5 wordt door den heer de Kempenaar, wegens de onbestemdheid der uitdrukking *eerlang* en ook omtrent het minder goed gekozen denkbeeld van vrijer handelsverkeer, het volgende amendement voorgesteld, namelijk om § 5 in volgender voege te veranderen:

Wij zijn evenwel overtuigd, dat het *tijdstip daar is* waarop een vrijzinnig stelsel ten aanzien van de belasting des handels de hulp kan doen ontberen, die tot dusverre in tractaten is gezocht.

Dit amendement wordt krachtig ondersteund door de heeren van Golstein, Luzac, Verwey Mejan, bestreden door de heeren de Man, Gevers en van Twist als leden der commissie; nader toegelicht door den voorsteller en daarna *verworpen* met 32 tegen 14 stemmen.

Voor het amendement stemden de heeren, Schooneveld, Storm, van Rijckevorsel, Boreel, de Monchy, Kniphorst, Hooft, Hofman, van Goltstein, van Naamen, Verwey-Meyan, Luzac, de Kempenaar en van Rosenthal.

Vervolgens werd § 5 zoo als die door de commissie is geredigeerd en in allen gevallen den wensch naar een vrijer handelsverkeer uitdrukkende, *aangenomen* met 44 tegen 2 stemmen, namelijk die van de heeren Storm en Hofman.

Daarna wordt de vergadering gesloten en de voortzetting der beraadslagingen bepaald op Woensdag ochtend ten 11 ure.

In de zitting van 28 October zijn de discussiën over het adres voortgezet.

§ 6 is goedgekeurd.

Over § 7 heeft de heer Rijckevorsel het woord, die de tegenstrijdigheid aantoont van de verzekeringen des Ministers van Koloniën, vroeger nopens Borneo gegeven, en de latere gebeurtenissen, die daar hebben plaats gehad. Daarom had hij gewenscht, dat de Ministers hier tegenwoordig waren.

De heer Goltstein is voor de paragraaf, die op eene krachtige wijze het denkbeeld der kamer uitdrukt. Hij schetst den toestand van Indië, den verkeerden maatstaf van den geldsomloop als andersins.

Bij afzending dezes is spreker nog aan het woord.

AMSTERDAM, 28 October.

In ons vorig nummer hebben wij gewezen op de Frankforter correspondentie van het *Handelsblad*, welke voortdurend in dat blad wordt opgenomen, ofschoon de redactie de bewijzen *en portefeuille* heeft, dat zij geen geloof verdient. Wij durfden bij voorraad een berigt in twijfel trekken, door dien correspondent gegeven, van de door Lucern willekeurige in hechtenis neming van een schilder, die schetsen maakte. Het blijkt nu, dat die schilder was een ingenieur, welke, ongetwijfeld ten behoeve der vrijscharen, de vestingwerken van Lucerne afteekende. Heeft Lucerne als onafhankelijke staat, openlijk door de vrijscharen met een aanval bedreigd, niet het regt, te verhinderen, dat zijne bolwerken door vijanden worden bestudeerd? En wat is die goede trouw van dien Frankforter schrijver verwonderlijk, die een vijandig ingenieur herschept in een onschuldig schilder! En wat is de goede trouw van het *Handelsblad* naïf, dat aan een bekend leugenachtig correspondent zijn vertrouwen blijft schenken!

Er loopen geruchten, die geloofwaardig schijnen, dat tot Nederlandsch gezant te Londen benoemd is, de graaf Schimmelpenninck, die vroeger gezant te Petersburg is geweest.

De *Times* had in zijne kolommen opgenomen eene correspondentie uit Parijs, waarin de Koning der Nederlanden werd voorgesteld zich bijzonder te verheugen over de huwelijken in Spanje, om zich te wreken over het koel onthaal, dat Z. M. voorleden jaar aan het Londensche hof zou zijn te beurt gevallen. Het *Journal de la Haye* antwoordt daarop, met te ontkennen, dat Z. M. door Koningin Victoria, koel is ontvangen geworden en dat overigens Z. M. de strikste onpartijdigheid in acht neemt, omdat die huwelijken op geenerlei wijze met de belangen van Nederland in verband staan.

's GRAVENHAGE, 27 Oct. Bij Zr. Ms. besluit van 26 dezer is Mr. C. Vollenhoven, Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot Staatsraad in buitengewone dienst.

— Naar men wil zou de keus van Z. M. voor de vervulling der door het overlijden van den Generaal Everts vacerende betrekking van Gouverneur der Residentie, gevallen zijn op HDs. adjudant in buitengewone dienst, den luit.-gen. Baron F. B. van Gagern.

— De Hooge Raad heeft in de zitting van heden uitspraak gedaan in de zaak van mej. A. W. van Bieren, uitgeefster der *Vlissingsche Courant*, tegen een arrest van het Hof in Zeeland, van 29 Mei jl., bij hetwelk zij is schuldig verklaard aan beleediging van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en te dier zake veroordeeld is tot betaling eener geldboete van *f* 150. De Raad heeft het arrest vernietigd, en de zaak verwezen naar het Hof in Noord-Braband,

---

's HERTOGENBOSCH, 26 Oct. Velen uiten hier niet zelden den wensch, dat men een aanvang make met heidegronden, welke men zoo veel in onze provincie aantreft, vooral tusschen 's Bosch en Eindhoven en Grave, te ontginnen. Hoe vele armen zouden hierdoor immers werk erlangen, hoe vele inculte gronden zouden tot bebouwing geschikt en dus in vruchtdragende akkers

veranderd worden? God geve dan, dat deze ontginningen zich niet bij enkele wenschen bepalen.

— Hier ter stede neemt de landverhuizing ook veler gemoederen in. Niet alleen behoeftigen, maar zelfs knappe burgerlieden gaan zich in andere wereld-oorden vestigen.

— Omtrent het ontstaan van den brand in het lakenfabriek van den heer Swagemakers te Tilburg, doet de justitie het strengste onderzoek. Heden is weder de regter-commissaris vertrokken, ten einde daaromtrent instructiën in loco te houden.

— Tusschen Zaturdag en Zondag nacht is er inbraak geschied met valsche sleutels, ten huize van den heer Ekels alhier. De justitie kan in dit gewest wel onafgebrokene zittingen houden, door de menigvuldige zaken, vooral diefstallen, welke hier worden aangebragt. Waar zal het nog dezen winter naar toe moeten, zoo niet eene buitengewone hulp den armen komt ondersteunen? De nood toch ontziet niets, zij kent geene palen, ja de ijverigste policie is niet bestand tegen derzelver gewelde narijen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Oct. De hertog van Aumale, is ll. Vrijdag te Parijs aangenomen. Z. K. H. is zijnen doorluchtigen broeder, den hertog van Montpensier met zijne jeugdige gemalin, twee dagen vooruit gereisd. De Vorstelijke echtgenooten moeten den 21 van Madrid vertrokken zijn, doch zullen, uithoofde van hunne kleine dagreizen en het vertoeven in onderscheidene steden, eerst in het begin van November te Parijs aankomen.

Inmiddels is men druk bezig met het maken van toebereidselen voor de prachtige feesten, die Z. M. Lodewijk Philips ter eere van het huwelijk op het lustslot van Versailles zal geven, en welke den 15 November een aanvang zulen nemen. Z. M. heeft gisteren zelf de werkzaamheden in oogenschouw genomen.

— Het schijnt, dat Lord Normanby den 24 dezer aan den heer Guizot heeft overhandigd het antwoord van Lord Palmerston, op de verklarende nota van het Fransche kabinet, dd. 5 October, betreffende de Spaansche huwelijken. Er is van den inhoud van dit antwoord nog niets uitgelekt.

— Wij lezen in de *Esprit Public:*

»Men verzekert, dat eene nota, in zeer scherpe bewoordingen vervat, en waardig om aan de artikelen van de *Morning-Chronicle* tot uitlegging te dienen, eergisteren, uit naam van het Engelsch kabinet, aan den heer Guizot is overhandigd. In die nota, zegt men, zou Lord Palmerston zich met nadruk beklagen over het gedrag der Fransche diplomatie in Portugal en Spanje, en zou hij verklaren, dat de gedragingen van ons gouvernement Engeland van alle verpligting ontheft, om eenige inschikkelijkheid te gebruiken. Diensvolgens zou hij het kabinet der Tuillerien cathegorisch zijne gezindheid afvragen, en na eenige nieuwe verwijten van kuiperij en kwade trouw, zou hij er met meer kracht dan ooit op aandringen, dat de Hertogin van Montpensier voor zich en hare kinderen afstand zou doen van den troon van Spanje.

Men zegt, dat die nota bewoordingen bevat, welke haar een dreigend karakter geven. Men zal spoedig weten in hoe verre deze geruchten gegrond zijn, die wij slechts overnemen, zonder voor de waarheid te durven instaan."

— Aangaande de overstroomingen van de rivier de Loire verneemt men nog de volgende bijzonderheden:

De tijdingen van Nevers zijn even bedroevend, als die van Orleans. In den nacht tusschen 18 en 19 kwam een geweldige vloed eensklaps het lagere gedeelte der stad onder water zetten. Eene menigte inwoners, in hunnen slaap verontrust, hadden naauwelijks den tijd, om te vlugten en in de hooge stad om hulp te roepen. Toen deed zich voor aller oogen een vreesselijk schouwspel op. De Loire en de Nièvre waren ineen geloopen en vormden één enkel onoverzienbaar meer, waaronder drie voorsteden in één oogwenk bedolven lagen. Hier en daar dreven, door de golven voortgesleurd, stukken hout van de losgeslagen woningen, boomen aan den grond ontrukt, vee, uit de weiden weggespoeld en allerlei stukken van huisraad. In de verte hoorde men geweerschoten en het hartverscheurend noodgeschrei der ongelukkigen, die om hulp riepen.

De autoriteiten, bijgestaan door de dienstvaardige bevolking, stelde al het mogelijke in het werk om in de eerste plaats de personen te redden, die op de daken hunner woningen de vlugt genomen hadden, en waarvan velen van schrik en vertwijfeling het bewustzijn verloren hadden. Eene stoomboot werd hiertoe gebezigd. Niet minder dan 600 personen werden op deze wijze aan het gevaar ontrukt. Met even zoo veel hulpvaardigheid trachtte men vervolgens het kostbaarste gedeelte van het huisraad te redden. De toestand dier arme lieden is onbeschrijfelijk. Men ijst op het denkbeeld, dat in lang *niet allen* zijn gered, ofschoon men nog niet in staat is, de ramp in al hare verschrikking te overzien. Den 20. begon het water te vallen, en werd in sommige straten van Nevers de doortogt hervat.

Van de nabij Orleans liggende gehuchten en dorpen verneemt men nog dezelfde bedroevende berigten, van den 20. Op alle torens in den omtrek werd de alarmklok geluid. Het water steeg twee voeten in het uur. De inwoners hadden naauwelijks den tijd om hun vee in veiligheid te brengen. Het bestuur der gasthuizen van Orleans haastte zich, alle ledige bedden ten dienste der ongelukkigen te stellen.

Bij Digoin werd de hangende brug weggeslagen en een aantal dorpen onder water gezet. Te Pouilly (Haute-Loire) zijn, zegt men, 1700 vaten wijn door den stroom medegesleept. Het water is in vele kelders gedrongen, alwaar de wijn in tobben stond. Alles is verloren gegaan.

Thans begint het water van de Loire en de andere rivieren weder te vallen. De postboden en diligences komen van Tours, Nantes en Angers aan. Intusschen vreest men, dat de aanhoudende regenbuijen het schielijk vallen van het water zullen beletten.

De *Courrier de St. Etienne* van den 21 zegt, dat de hoogste waterstand van de Loire bij menschen geheugenis, van 1789 dagteekent. Maar die van den 18 October 1846 overtreft dien nog 50 centimeters.

Van Roannes verneemt men, dat 112 huizen door den vloed zijn ingestort en waarschijnlijk zou dit cijfer nog worden verhoogd, daar de Loire zich voortdurend een weg door de stad baande. Ook Montbrison moet zwaar geleden hebben.

In de *Gazette des Tribunaux* leest men, dat slechts één brug over de Loire is blijven bestaan, namelijk die van Feurs; de overige zijn alle weggeslagen.

De diligence van Bordeaux is verongelukt, met reizigers, koopwaren en paarden; een inspecteur der diligence, van Lyon komende, was ook een der slagtoffers.

De heer Dumon, minister van openbare werken, heeft de schaden, die door de overstroomingen van de Loire, zoowel aan bruggen, wegen en landswerken als aan particuliere eigendommen veroorzaakt zijn, op meer dan 100 millioen francs begroot.

De omwenteling, onlangs in Portugal voorgevallen, heeft een staatkundig belang, dat zij voorzeker in andere omstandigheden niet zou hebben. De terugkeer aan de regering van de gebroeders Cabral, of ten minste van hunne vrienden, is eene gevoelige nederlaag voor Engeland. Immers het wil langs Lissabon eene vrije intrede in het schiereiland hebben, ten einde langs den Taag tot in het hart van Spanje te kunnen doordringen en er zijne staatkundige intrigues te kunnen volvoeren. Ook heeft men de uitrustingen, die Engeland thans bezig houden, reeds toegeschreven aan een plan tot eene gewapende en plotselinge tusschenkomst.

Intusschen zou zulk een maatregel bij den heerschenden nood in Ierland voor alsnog zeer onvoorzigtig zijn, en ook zou Frankrijk, zonder zich te onteeren, geene regtstreeksche vijandelijkheden van Engeland tegen Portugal gedoogen. Rekent men daarbij het hoog belang van Engeland in den oorlog met Mexico, dan valt het ligt te bevroeden, dat lord Palmerston zich in deze omstandigheden niet te gelijk aan een oorlog met Frankrijk en Amerika zal wagen. Wij gelooven dus, dat die uitrustingen slechts eene ijdele bedreiging zijn, tenzij Engeland hoopt op eene reactie van zijn voormaligen bondgenoot. Immers, indien het der onlangs overwonnen partij mogt gelukken, zich van de persoon van Dona Maria meester te maken, en haar te noodzaken, de tusschenkomst van Groot-Brittanje in te roepen, dan zou ongetwijfeld een Engelsch leger al spoedig op Portugeschen bodem verschijnen, en Engeland zou zich hiertoe op oude tractaten kunnen gronden. Doch zoo lang de Koningin vrij is, kan het zich op dat regt niet beroepen en zou het zenden van troepen het voornemen aanduiden, van Portugal met geweld te willen overmeesteren. En dit zou noch Europa, noch Portugal zelf toestaan.

Intusschen zal het kabinet van Londen waarschijnlijk alles aanwenden om eene contra-revolutie te Lissabon te bewerken, en gebeurde dit, dan zou de stad ook spoedig eene Engelsche bezetting hebben. Frankrijk heeft dus groote reden om zulks te verhoeden, daar het behalve voor het Fransch ministerie, nadeelig werken zou op de aangelegenheden van Madrid.

Er heerscht eene groote onzekerheid aangaande den toestand van Portugal. Men verzekert, dat de hertog van Terceira is in hechtenis genomen bij zijne aankomst te Porto, werwaarts hij zich begeven had als Luitenant-Generaal der Koningin voor de noordelijke provinciën. Het schijnt ook, dat Graaf Das Antas, die te Porto het bevel voerde, in tijds is onderrigt geworden, van hetgeen er gaande was. Hij werd naar Lissabon opontboden, onder voorwensel, van aldaar een volksopstand te dempen; doch hij gaf hieraan geen gehoor, en toen de hertog van Terceira ontscheepte, in het denkbeeld verkeerende, dat hij gemakkelijk het bewind kon aanvaarden, werd hij onverwacht in den kerker geworpen.

Men wil, dat zich eene junta gevormd heeft, en dat de Koningin van den troon vervallen verklaard en haar zoon, Don Pedro, tot Koning van Portugal, met eene regerings-raad, uitgeroepen zou zijn. Men zegt, dat Coimbra, Evora en Braga dat voorbeeld gevolgd hebben, en dat de beweging zich over alle steden van het noorden van Portugal zou hebben uitgebreid. Wat hiervan zij, het is zeker, dat de heer Gonzalez Bravo, Spaansch gezant aan het hof van Lissabon en de gewezen minister Costra-Cabral, de graaf van Thomar, hun vertrek van Madrid naar Portugal nog voor eenigen tijd hebben uitgesteld.

ENGELAND.

LONDEN, 26 Oct. Eene aantal fabrieken van Manchester, Balton, Preston, Stockport, enz. zijn begonnen met het getal werkdagen per week tot 4 te verminderen. Men zegt, dat deze maatregel ook in vele andere fabrieksteden in de noordelijke districten zal gevolgd worden. Dit getuigt van den min gunstigen staat van het fabriekwezen in die districten.

— Den 23 dezer is in deze hoofdstad eene talrijke meeting van aanzienlijken gehouden, waarin men een adres aan de Koningin heeft goedgestemd, strekkende tot afschaffing van de doodstraf.

Engeland en Schotland lijden beide aan de crisis eener duurte van levensmiddelen. De prijzen van het brood stijgen zoowel te Londen en te Edimburg als te Dublin. Het gouvernement is verpligt te zorgen, dat aan Schotland even als aan Ierland toevoer van levensmiddelen gezonden worde. Engeland is ter prooi aan een panischen schrik, en alle omstandigheden loopen te zamen om voor het oogenblik alle verwachtingen te verijdelen, die men op de afschaffing der graanwet bouwde. De prijs der granen, die, ten gevolge van de nieuwe wetgeving, moest dalen, naar mate er meer graan van buitenlands op de Engelsche markten werd gebragt, is echter even hoog gebleven als onder de vorige wet. De arbeidende klassen zien zich in hare verwachtingen teleur gesteld. De zegepraal van Cobden en van Sir Robert Peel heeft in hare schitterende resultaten een vreesselijken slag ontvangen. De bescherming-gezinde partij houdt het monopolie nog in handen, hetwelk de *league* haar voor altijd meende ontwrongen te hebben. Dit is inderdaad een zonderlinge toestand, die zich echter laat verklaren door de algemeene schaarschte, waardoor alle staten van Europa genoodzaakt zijn, de granen voor hun eigen gebruik te houden, welke, in jaren van eenen vloedigen oogst, voor den uitvoer bestemd zijn.

De intrekking der graanwet zal desniettemin aan de arbeidende klasse geven, wat zij beloofd heeft. De slag aan de aristocratie toegebragt, zal daarom voor haar niet minder ontzettend wezen; maar het schijnt, dat de Voorzienigheid behagen schept, om de uitwerksels van dien maatregel op te schorsen om den mensch te toonen, dat het goede, dat door zijn vernuft is uitgedacht, niet altijd op den door hem voorspelden tijd verwezenlijkt wordt. Zoodra de tegenwoordige crisis voorbij zal zijn en de voortbrengende landen, zonder vrees voor eigen gebrek, hunne overhebbende granen in Engeland kunnen doen invoeren, dan zal terstond het evenwigt hersteld worden en zal de afschaffing der korenwet hare vruchten dragen.

DUBLIN, 23 Oct. Sinds eenige dagen verheugden wij ons met een blijd vooruitzigt. Doch de ongenoegzaamheid der hulpmiddelen doet zich op nieuw vreesselijk gevoelen. Bovendien is de laatste maatregel van Lord Bessborough, om het volk terstond werk te verschaffen, door de nieuwe eischen der grondeigenaars verijdeld. Het volk begint hen verdacht te houden, dat zij heimelijk de openbare werken door het gouvernement willen doen ophouden. In vele districten heerscht de grootste spanning.

— De *Dublin Evening-post* van ll. Zaturdag zegt, dat in de laatst afgeloopene week 52,500 personen aan de openbare werken in Ierland zijn gebezigd. Het dagblad voegt er bij, dat dit getal in de volgende week meer dan verdubbeld zal worden, en dat er, na veertien dagen, wel zal zijn voor allen, die zulks begeeren.

— Men leest in een dagblad van Limerick: Dr. Hill, die in de nabijheid van Kelrush woont, verzekert, dat er gedurende de laatste dagen tien personen in dit distrikt letterlijk van honger gestorven zijn. Een persoon, die van Mayo komt, verhaalt ons, dat eene arme vrouw te Errew aan dezelfde oorzaak overleden is. Van de 300 kinderen, welke in die gemeente ter schole gingen, gaan er nu nog maar weinigen. De overige zijn daartoe reeds te veel verzwakt.

Tijdingen van de Kaap de Goede Hoop, loopende tot den 4 September, zijn alles behalve geruststellend. De voordeelen, die van tijd tot tijd op de Kaffers zijn behaald, hebben tot heden niets beslissends te weeg gebragt. De Kaffers nemen, wel is waar, op de nadering der Britsche troepen de vlugt, maar dit geschiedt slechts om op andere punten der grenzen, die niet genoegzaam bezet zijn, op eene ongehoorde wijze hunne strooptogten voort te zetten; zij ontwijken zorgvuldig elk gevecht en vergenoegen zich met de afzonderlijke detachementen aan te vallen, transporten te bemoeijelijken, en het vee te rooven, nadat zij de wachters hebben om

hals gebragt. De Engelsche troepen zijn door deze wijze van oorlog voeren in bosschen en bergen, ten uiterste afgemat, en in weerwil van de versterkingen, die men van de eilanden St. Helena en Mauritius ontvangen heeft, en van die, welke men nog van Europa verwacht, laat het zich niet aanzien, dat de Kaffers zich weldra geheel zullen onderwerpen, en zulks te minder, daar nieuwe volksstammen zich dagelijks bij hen aansluiten om den gemeenen vijand te bestrijden.

— Sir Henry Pottinger, tot gouverneur van de Kaap de Goede Hoop benoemd, heeft bovendien den titel van groot-commissaris der Koningin ontvangen, belast met de regeling en ten einde brenging van alle aangelegenheden aan de oostelijke en noordelijke grenzen dezer volkplanting.

Er is bepaald, in de overeenkomst, die door den heer Hood aan Rosas en Oribo voorgesteld zijn, om de oneenigheden tusschen Buenos-Ayres en Montevideo te regelen, dat, indien eene der partijen weigert, genoegen te nemen in de artikelen, die tot grondslag dier overeenkomst dienen, Frankrijk en Engeland van hunne tusschenkomst afzien, en zij de Staten hun geschil zelf zullen laten vereffenen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 25 Oct. De burggraaf d'Abrantès, gezant van Brazilië aan ons hof, heeft den 22 dezer de reis naar Parijs aangenomen; dit geeft aanleiding om te veronderstellen, dat de onderhandelingen aangaande de handelsbetrekkingen tusschen het Tolverbond en Brazilië nog niet spoedig zullen ten einde gebragt zijn.

WEENEN, 21 Oct. De dagbladen, die vroeger van de ziekte van den Aarts-Hertog Palatijn van Hongarije gewag maakten, hebben eenigen tijd daarna het vermoedelijk herstel van dien vorst aangekondigd. Thans verneemt men echter van Pesth, dat ongunstige teekenen alle hoop op herstel van den doorluchtigen lijder hebben doen verliezen, zoodat men van dag tot dag de tijding van zijn overlijden te gemoet ziet.

De Sleeswijksche stendenvergadering is den 21 dezer op de gebruikelijke wijze geopend.

Er werd in de boodschap der regering aan de stenden volstrekt geen gewag gemaakt van den open brief des Konings. In den aanvang werd met lof van den ijver der stenden voor het welzijn des lands gesproken, doch tevens te kennen gegeven, dat men, op weinig uitzonderingen na, in geen der bijzondere voorstellen kon treden.

In de eerste zitting werden reeds onderscheiden gewigtige voorstellen gedaan, als o. a. een, strekkende tot intrekking van den open brief, en een ander, om den Koning te verzoeken, het tegenwoordig stelsel van regering te veranderen, en het op waarheid en geregtigheid te grondvesten, alsmede, om zich van raadgevers te voorzien, die het vertrouwen des volks genieten, en om den president der kanselarij, graaf Moltke, onmiddellijk zijn ontslag te geven. Ook werd nog een derde voorstel gedaan, strekkende tot inlijving van het hertogdom Sleeswijk in den Duitschen Bond, enz. waarna nog tot eene woordelijke mededeeling der verhandelingen besloten werd.

GENEVE, 21 Oct. De verkiezingen zijn aan de orde van den dag. Het gerucht bevestigt zich, dat de voornaamste leden van den grooten raad alle lastgeving weigeren, om tot afgevaardigde te worden benoemd. Dit brengt de kiezers in eene niet geringe verlegenheid, doch den radicalen zullen daardoor te meer de handen ruim hebben. Daar het nieuwe gouvernement echter voorzigtig te werk gaat, en, indien de overwinnaars en de overwonnenen zich onderling verstaan, om zoo veel mogelijk, de treurige gevolgen van den laatsten strijd te lenigen, is het te hopen, dat de keuze op mannen der gematigde partij zal vallen. Intusschen kan het kieskollegie van Carouge, waaruit drie en dertig grootendeels Katholijken afgevaardigden benoemd zijn, eene groote meerderheid te weeg brengen. De worsteling zal dus voor Geneve zeer belangrijk zijn; het heeft de Katholijken met verwoedheid bestreden; die zelfde Katholijken zullen waarschijnlijk in den grooten raad meer dan een derde van de stemmen voor zich hebben; het zal dus al zijne krachten moeten inspannen, om het resultaat zijner overwinning te behouden.

Het voorloopig gouvernement heeft intusschen aan de kiezers der behoudende partij reeds een adres in bedreigende bewoordingen toegezonden.

Volgens brieven van de grenzen, dd. 22 Oct. werd het gerucht algemeen verspreid, *dat de vrijscharen van Bazelland de stad hadden aangevallen*, en dat men reeds bezig was, de straatsteenen op te breken. Volgens eene andere lezing, waren de zaken reeds veel verder gevorderd, en zouden de leden van den grooten raad alle van hunne functiën zijn ontzet. Het programma der radicalen, bij hunne komst aan het bestuur, zou aldus luiden: 1e. De beide halve kantons Bazel (de stad) en Bazelland zullen voor altijd vereenigd zijn; 2e. het getal leden van den grooten raad, wordt op 10 verminderd en aan hunne betrekking, in plaats van gratis waargenomen, een tractement van 5000 francs verbonden; 3e. in plaats van den burgemeester zal een ander president van den wetgevenden raad worden gekozen; 4e. het zevenvoudig katholijk verbond wordt vernietigd verklaard; 5e. Aan de Jesuiten wordt volstrekt verboden, zich ergens, waar het ook zij, in Zwitserland te vestigen; 6e. het kiesregt zal eene meer uitgebreide werking verkrijgen en de soldij der troepen worden afgeschaft.

— Eene der eerste handelingen van het voorloopig gouvernement van Geneve is geweest het zenden van een brief aan de Vorort, om deze te verzoeken, de vreemde diplomatieke kanselarijen uit te noodigen om de acten en reispassen, van zijne eigene kanselarij uitgegaan, te legaliseren. Men kan bezwaarlijk gelooven, dat, zonder voorafgaande instructie van hunne respective hoven, de vreemde gezanten bij de Zwitsersche republiek aan dat verzoek zullen voldoen. In dien zelfden brief vragen de heeren Fazy c. s. aan de Vorort om het votum, hetwelk door het vervallen ministerie bekrachtigd is, niet op het protocol van den laatsten landdag te vermelden. Dit zou van de zijde van den landdag een doorslaand blijk van toestemming in den Geneefschen opstand zijn, want daar het bedoelde votum regelmatig overwogen en door den raad der vertegenwoordigers bekrachtigd is, had het, van dat oogenblik af, kracht van wet, en het was de pligt van de Vorort om daarvan terstond aanteekening te houden, en indien dit niet is geschied dan heeft deze aan zijn pligt te kort gedaan en zelf een bewijs van medepligtigheid aan de zamenzwering van Geneve geleverd.

Bern verwijt aan het kanton Lucern, dat het aan personen, zelfs met goede reispassen voorzien, den toegang over de grenzen weigert. Lucern verklaart daarentegen, dat het het volste regt heeft, om die Bernsche lieden met hunne passen te wantrouwen. Men herinnert zich, dat Ulrich Ochsenbein in zijn rapport van de expeditie tegen Lucern, duidelijk heeft verklaard, dat hij, van geld en een valschen reispas voorzien, in Lucern had weten door te dringen, om er de toegangen, wegen en gemeenschap van de hoofdstad te bespieden. En nog dezer dagen herkende men in den *onschuldigen* (?) teekenaar, die op den Ruswijlerberg nabij Lucern, werd gevat, niemand anders dan den ingenieur Ruhaëlis, die met de grootste naauwkeurigheid plans vervaardigde van de bruggen en wegen, in den omtrek van Lucern, en wiens reispas alles behalve van zijn onschuldig doel getuigde.

ITALIE.

ROME 14 October. Z. H., wiens vaderlijke toegenegenheid zich over al zijne onderdanen in gelijke mate uitstrekt, en die bij de gewigtige staatszorgen, welke hem gestadig bezig houden, tevens bedacht is om het lot der arbeidzame en behoeftige klassen tegen den aanstaanden winter zoo veel mogelijk te verzachten, heeft, uit aanmerking van den min voordeeligen oogst van dit jaar, de kooplieden in eetwaren verpligt, hunne prijzen aanmerkelijk te verminderen, en tevens aan de verschillende legatiën van den staat den last opgedragen om gedurende den winter de werklieden met noodigen of ten minste met nuttigen arbeid bezig te houden.

— De H. Vader heeft heden een uitstapje naar Tivoli gedaan en is aldaar met de meeste hartelijkheid ontvangen. Dezen avond werd Z. H. bij zijne terugkomst, buiten de S. Laurenspoort door het volk met luide vreugdekreten verwelkomd.

STADSNIEUWS.

KENNISGEVING van Commissarissen van de Groote Stads-Bank van Leening, dat gedurende de maand November 1846, in het locaal der Publieke verkoopingen, des voormiddags ten negen ure, om contant geld, zal plaats hebben de gewone Maandelijksche Verkoop van Verstane Panden, als:

Op 3 November, het *Koper, Tin-* en *Blikwerk*; op 3, 4, 5, 10 en 11, onderscheidene *Lijnwaden*, *Mans-* en *Vrouwenkleederen*; doch speciaal op 11, stukken *Linnen*, *Haardoek*, *Broekstof*, lappen *Laken* en *Katoen*; op 13, 16 en 17, het klein *Goud* en *Zilver*; op 19 en 20, het kostbaarder *Goud* en *Zilver*.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 28 October.

Tarwe 131, 132 ℔ Rost. *f* 356, 362½; 130 ℔ Nord. *f* 345; 127 ℔ Pools. *f* 338, in ent.; 129, 130 ℔ Gron. *f* 331, 338; 123 ℔ o. Vries. *f* 318; 130 ℔ b. Pools. *f* 372; 124 ℔ n. Vries. *f* 332; 125 ℔ b. Pools. *f* 340, in cons.

Rogge 117 ℔ Arch. *f* 237; 114 ℔ Petersb. *f* 250; 117 ℔ dito *f* 257 ent; 120 ℔ Pruiss. *f* 271; 123, 121 ℔ Rostock. *f* 271, 274 in cons.

Garst. 112 ℔ o. Deens. *f* 184; 111 ℔ Jarige dito *f* 191; 113 ℔ p. dito *f* 195 ent.

Op 9 vaten Olie, Dadelijk £vl. 51½; in April 56; Sept. 57½; Oct. 51½; Nov. 54. *Lijnzaad*, een doen. Libau 100 ℔ *f* 230; Tilsch 112 ℔ *f* 300; Vriesch 114 ℔ *f* 315. *Raapolie* per 6/w. *f* 33; Vliegend 32; primo Mei 33; Sept. 33¼; Nov. 31½, ¾, ½; Dec. 31¾; *Lijnolie* per 6/w. *f* 31; Vliegend 30; *Hennipolie* per 6/w. *f* 34½; Vliegend 33½. *Raapkoeken* 1040 *f* 70, 75. *Lijnkoeken* (harde) 104 *f* 9, 11½.

ROTTERDAM, 27 Oct. Heden is bekend geworden, dat de 1750 balen St. Domingo Koffij a 17½ c. in entr. en de wederhelft der lading Bornholm, zijnde ca. 4350 b. Brazil Koffij a 19¾ c. in entr. afgedaan zijn.

SCHIEDAM, 27 Oct. 1846. *Genever* *f* 23,00; Amst. Proef *f* 24,25 het Ned. Vat, zonder Fust en zonder de belasting.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			27 Oct. gebl.	28 Oct.			gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	59	58 15/16	à	59 1/16	59
Dito Dito	3	»	70 11/16	70 5/8	»	70 11/16	70 3/4
Dito Dito op resc.	3	»	71 1/16	71	»		
Dito Dito	4	»	92 7/8	92 7/8	»	92 15/16	92 7/8
O. I. Leening	4	»			»		
Amortis. Syndic.	3½	»			»		
Dito Dito	3½	»	88½	88½			
Handel-Maatschappij	4½	»	173 7/8	173 3/4	»	173 7/8	173 3/4
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»	109½		»		
Aand. [illegible]		»					
Belgie	4½	»					
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	2½	»			»		
Spanje, L. bij Ard. van 85 £	5	»	20	19 7/8	»		
Dito bij Dito à 1 pond st.	5	»	[illegible]	[illegible]		[illegible]	
Dito	3	»	38¼	37 7/8	»	38	
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	33 1/16	32 15/16	»	33 1/16	33 1/16
Coupons Ardoins		»	19	18¾	»	19	
Passive		»			»		
Deferred							
Fransche Uitgest.		»		6			
Portugal, te Londen	3	»	43	42 7/8	»	43	42 7/8
Dito Dito	4	»	42	41 7/8	»	42 3/8	41 7/8
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
Rusl. Obl. H. 1798 en 1816	5	»	105	104 7/8	»	104¾	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	104 5/8	104½	»	104 5/8	
Ctf. bij de R. 1831 en 1833	5	»	96 5/8	96 3/8			
Dito bij Hope	4	»	88¼	88 3/8			
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	87 11/16	87 7/8	»	88	
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	68¼		»		
Cert. van Dito	6	»	70¼	70¼			
Polen, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl. 300		»			»		
Dito Dito fl. 500		»			»		
Amerika, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»					
Dito Bank-Actiën							

Oostenrijk, Met. 5 pCt. 105⅝; Napels, Cert. bij L. & B. 92¼; Braz. 5 pCt. 88; dito 1843, 86½; Mexico 22¼; Venez. 42⅝.

Koers van het Geld: Beleening 4½, 5 pCt. Prolong. 5 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35.51²/₁₀; Zigt dito 35.75; 2/m. Londen 12.02½; Zigt Londen 12.10; 3/m. Lisbon 41—; 3/m. Porto 41—; 2/m. Petersb. 1.89.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 28 Oct. Het schip Frederik, Kapt. Mink, van Riga n. Schiedam, is, volgens brief van Terschelling van den 26 dezer, aldaar zwaar lek, met overgeworpen lading en meer andere schade binnengeloopen.

NIEUWE DIEP, 27 Oct. Alhier liggen zeilklaar de schepen: Johanna Catharina, kapt. Wildschut, n. Bat.; Prins Hendrik, kapt. Smit, n. id.; Cochburn, kapt. Bride, n. Valpar.; Lodewijk Anthonie, kapt. Tjebbes, n. Surin.; Heppens, kapt. de Boer, n. id.; de jonge Arie, kapt. Post, n. Smirna; het Vertrouwen, kapt. Pot, n. Venetië; Pauline Delphine, kapt. Bruss, n. Malta; Henderika, kapt. Huisman, n. Livorno; Diligentia, kapt. Ruil, n. Genua. de Hoop, kapt. Kiers Kok, n. Buijonda; Emelie, kapt. Sauschier, n. Newcastle; Paragon, kapt. Steinsburij, n. Sunderland; Samaritan's Hope, kapt. Pell, n. Dordt, als bijlegger.

VLIE, 26 October. Het schip Heinrich, kapt. Holst, van Sonderburg, met tarwe naar Antwerpen, is heden nacht alhier gestrand en zal totaal weg zijn, doch de Ekwipadie gered.

Kapt. de Grooth. van St. Petersburg in Texel binnen, rapporteert den 17 October op 55° 45' N. Breedte, 3° 43' O. Lengte vol water drijvende en door het volk verlaten gezien te hebben, het schip Europa, van Drammen, en den 26 dito Texel Z. 6 mijlen, het schip Christina Amalia, kapt. Grüber, van Dantz. naar Nantes; aan boord was alles wel.

CORRESPONDENTIE.

De belangrijkheid der verschillende, heden door ons medegedeelde, berigten, verhindert ons over het artikel, betreffende Zwitserland, voorkomende in de *Arnhemsche Courant* van Woensdag ll., in dit Nummer te handelen, waartoe wij in ons vorig Nummer ons verbonden.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.